

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 17C/377/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113217724
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Kačmár
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2016:3113217724.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín v právnej veci navrhovateľa: COFIDIS, a.s., so sídlom v Bratislave, ul. Suché mýto 1, IČO: 36816337, zastúpený zástupcom: Advokátska kancelária Antovszká, s.r.o. so sídlom v Bratislave, ul. Bárdošova 2/A, proti odporcovi: E. F., bytom H.-Z., B. Z. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom v Skalici, ul. Petrovská 10, zastúpený JUDr. Jozefom Kempom, advokátom so sídlom v Chorvátskom Grobe, Nám. Josipa Andriča 1, o zaplatenie 715,65 eur, sudcom JUDr. Erikom Kačmárom, takto

rozhodol:

I. Súd návrh **z a m i e t a** .

II. Odporcovi súd náhradu trov konania **n e p r i z n á v a** .

III. Vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu súd náhradu trov konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

Okresnému súdu Trenčín bol dňa 16.07.2014 doručený návrh navrhovateľa, ktorým sa proti odporcovi domáha, aby súd rozhodol o splnení jeho povinnosti zaplatiť navrhovateľovi sumu 715,65 eur. Zároveň si navrhovateľ uplatnil aj právo na náhradu trov konania. Návrh odôvodnil tým, že s odporcom uzatvoril dňa 16.10.2007 Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXX. Návrh zmluvy o úvere a Všeobecné obchodné podmienky, ktorú sú súčasťou zmluvy, obsahovali najmä údaje o výške úverového limitu, úrokovej sadzbe 2,14 % mesačne, poistnom, hodnotu RPMN 29 %. Po poskytnutí údajov od odporcu, navrhovateľ posúdil podmienky na poskytnutie úverového limitu a poskytol odporcovi úverový limit vo výške 664 eur. Čerpanie úveru sa uskutočnilo na základe žiadosti odporcu poukázaním peňažných prostriedkov na bankový účet odporcu, ktorý bol uvedený v úverovej zmluve. Odporca celkovo prečerpал 1.698,85 eur. V úverovej zmluve, ktorej súčasťou sú aj VOP si dohodli podmienky splácania úveru a riadnych úrokov, teda výšku minimálnej mesačnej splátky, dátum splatnosti mesačnej splátky najneskôr do 15. dňa v mesiaci, sadzbu úroku 2,14 % mesačne a výšku poistného za poistenie schopnosti splácať úver 0,65 %. V čl. 4.3 VOP je uvedené, že nakoľko ide o revolvingový úver, zmluva o úvere je uzatvorená na dobu neurčitú a jeho čerpanie a splácanie závisí na klientovi, preto nemožno presne vyčísliť počet splátok úveru ani dobu splácania úveru. Ďalej poukázal na príslušné ustanovenia Všeobecných obchodných podmienok, ktoré upravujú splatnosť minimálnych splátok a na aké plnenie sa použije splátka úveru. Odporca zároveň pristúpil k poisteniu úveru, pretože v úverovej zmluve nevyznačil miesto s uvedením odmietnutia poistenia. V dôsledku poistenia je povinný nahradiť navrhovateľovi poistné vo výške 0,65 % aktuálneho dlhu. Poistným obdobím bol kalendárny mesiac. Ku dňu podania návrhu odporca uhradil celkovo sumu 1.846,01 eur. Žalovaná suma pozostáva z úveru vo výške 664 eur a úroku vo výške 51,65 eur.

Podaním zo dňa 07.10.2013 vstúpil do konania vedľajší účastník, a to na stranu odporcu. Vedľajší účastník je združenie pôsobiace na ochranu práv spotrebiteľov. Vstup vedľajšieho účastníka bol navrhovateľovi aj odporcovi riadne oznámený. Odporcovi bol dňa 27.02.2014 zároveň doručený aj návrh na začatie konania. Odporca na toto oznámenie súdu nereagoval, rovnako ako ak na doručený návrh na začatie konania.

Dňa 04.12.2013 bolo súdu doručené písomné podanie navrhovateľa, v ktorom opravil, resp. doplnil návrh na začatie konania. Pre chybu v písaní v návrhu nebol správne uvedený úverový limit vo výške 663,88 eur, ale nesprávne vo výške 664 eur. Ďalej bližšie špecifikoval sumy a dátumy čerpaného úveru v celkovej výške 1.698,85 eur. Takisto okrem iného uviedol, že v prípade revolvingového úveru je výpočet RPMN uvedený v čl. 5 bod 4 VOP, a jeho výška bola 29 %. Takisto poukázal aj na články 8.4, 4.1, 1.3.8 VOP. Ďalej uviedol, že nakoľko odporca svoj úver nesplácal riadne a včas, čím porušil svoju povinnosť, navrhovateľ listom zo dňa 30.11.2011 odstúpil od zmluvy a vyzval odporcu na zaplatenie sumy 722,10 eur. Od januára 2007 do januára 2013 odporca zaplatil celkovo 1.846,01 eur. Príkladným spôsobom vysvetlil ako sa pri jednotlivých platbách započítavala ich úhrada na istinu a ako na úrok. Ďalej opravil pôvodný návrh v tom zmysle, že poistenie schopnosti splácať úver dohodnuté nebolo.

Dňa 18.03.2014 bolo súdu doručené písomné vyjadrenie vedľajšieho účastníka, v ktorom poukázal na to, že pre posúdenie veci je potrebné aplikovať na odstúpenie od zmluvy ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. V dôsledku čoho má za to, že predmetná zmluva sa zrušila od začiatku (ex tunc). V žiadnom prípade nie je možné aplikovať Obchodný zákonník, nakoľko predmetná zmluva patrí k spotrebiteľským zmluvám. Ďalej uviedol, že dohodnutá úroková sadzba vo výške 25,68 % je skoro dvojnásobná od priemernej sadzby platnej pre banky v danom čase. Preto je v rozpore s dobrými mravmi. Vzhľadom k tomu, že odporca zaplatil navrhovateľovi sumu 1.846,01 eur a navrhovateľ mu poskytol sumu 1.698,85 eur, je návrh navrhovateľa nedôvodný. Preto navrhol, aby súd návrh zamietol a priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, ktoré vyčíslil v sume 118,75 eur, tvorenej trovami právneho zastúpenia.

Vzhľadom na námietku navrhovateľa proti vstupu vedľajšieho účastníka zo dňa 01.05.2014, súd uznesením zo dňa 09.09.2014 rozhodol tak, že vedľajšie účastníctvo vedľajšieho účastníka v tomto konaní je prípustné. Toto uznesenie bolo potvrdené aj odvolacím súdom.

Na prejednanie veci samej súd nariadil pojednávanie, ktorého sa zúčastnil iba odporca. Právny zástupca navrhovateľa svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil. Vedľajší účastník už vo svojom vyjadrení, ktoré bolo súdu doručené 18.03.2014, svoju neprítomnosť na pojednávaniach vopred ospravedlnil. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s úverovou zmluvou, odstúpením od úverovej zmluvy, výpisom z úverového účtu a Všeobecnými obchodnými podmienkami na č. I. 35. Po takto vykonanom dokazovaní súd zistil podstatný skutkový stav, na ktorý aplikoval nižšie uvedené ustanovenia právnych predpisov.

Podľa § 261 ods.3 písm. d) Obchodného zákonníka, v znení účinnom v čase vzniku záväzkového vzťahu, touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o úvere (§ 497).

Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 491 ods.1 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú najmä zo zmlúv týmto zákonom výslovne upravených; môžu však vznikáť aj z iných zmlúv v zákone neupravených (§ 51) a zo zmiešaných zmlúv obsahujúcich prvky rôznych zmlúv.

Podľa § 494 Občianskeho zákonníka z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, konať, niečo sa zdržať alebo niečo trpieť a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať.

Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 499 Obchodného zákonníka za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky možno dojednať odplatu, ak poskytovanie úveru je predmetom podnikania veriteľa.

Podľa § 52 ods.1 až 4 Občianskeho zákonníka v účinnom znení, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 48 ods.1, ods.2 Občianskeho zákonníka od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 2 písm.a/, b/ zák.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 31.12.2007, ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“, na účely tohto zákona sa rozumie a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme, b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Podľa § 4 ods.2 písm. a/, g/, zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä a) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušľach výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť, g) ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 4 ods.5 zákona o spotrebiteľských úveroch od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Navrhovateľ odvodzuje svoje právo na žalovanú sumu od zmluvy o revolvingovom úvere, ktorú uzatvoril s odporcom. Táto úverová zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 Občianskeho zákonníka, pretože pri ich uzatváraní navrhovateľ konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti a odporca je fyzickou osobou a nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Tým sa pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa otvoril priestor pre aplikáciu § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré predstavujú základný právny rámec ochrany spotrebiteľa, popri ostatných právnych predpisoch. Napríklad podľa zákona o ochrane spotrebiteľa alebo zákona o spotrebiteľských úveroch. Zároveň ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona o spotrebiteľských úveroch.

Pojem revolvingový úver nie je zákonným pojmom. Zákony o spotrebiteľských úveroch, resp. Obchodný zákonník pojem revolvingový úver nepoznajú. Vo všeobecnosti možno uviesť, že tzv. revolvingový úver je určitou modifikáciou kontokorentného úveru. Používa sa najmä pri podnikaní. V rámci dohodnutého revolvingového úveru veriteľ poskytuje dlžníkovi krátkodobý úver na dohodnutú sumu, ktorá sa nesmie prekročiť. Je charakteristický tým, že veriteľ sa zaväzuje v zmluve o úvere tento úver ku dňu splatnosti znovu obnoviť (revolvovať) pri splnení vopred stanovených podmienok. Požiadavky na znovu dohodnutú sumu sa berú ako nový úver. Na druhej strane v prípade nevyčerpania celej sumy sa môžu účtovať

poplatky za nevyčerpanú časť. Tento úver sa poskytuje spoľahlivým a bonitným klientom, u ktorých v určitých intervaloch opakovane dochádza k požiadavkám na úver, poskytovaný na tie isté účely. Je to krátkodobá forma financovania, pri ktorej sú predmetom úverovania opakujúce sa potreby krytia obežných prostriedkov (pohľadávok a zásob).

Ako je uvedené vyššie, zákon o spotrebiteľských úveroch nepozná typ úveru, ktorý sa označuje ako revolvingový úver. Zákon o spotrebiteľských úveroch však celkom jednoznačne ustanovuje, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorý sa tento zákon vzťahuje, je potrebné, aby boli uvedené náležitosti podľa § 4 ods.2 tohto zákona. Ako je uvádzané aj vyššie, revolvingový úver je charakteristický tým, že požiadavka na znovu dohodnutú sumu úveru (tzv. úverový rámec) sa berie ako nový úver, teda ako nová úverová zmluva, ktorá má pri spotrebiteľskom úvere predpísanú písomnú formu (§ 4 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch). Nie je teda možné ďalší úver platne dohodnúť inak ako písomne. V opačnom prípade nemá veriteľ právo na žiadne zmluvné plnenie, okrem prípadného práva na vydanie bezdôvodného obohatenia na strane dlžníka z dôvodu prijatia plnenia na základe neplatnej zmluvy.

Navrhovateľ takisto argumentuje tým, že vzhľadom k tomu, že zmluva je uzatvorená na neurčitú dobu a ide o revolvingový úver, nemožno presne vyčíslieť počet splátok úveru a dobu jeho splácania. V tejto súvislosti súd uvádza, že poskytnutím tzv. revolvingového úveru, resp. uzatvorením úveru, pri ktorom nie je možné uvádzať nevyhnutné zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak de facto dochádza k nerešpektovaniu kogentnej zákonnej úpravy a jej obchádzaniu. Výsledkom toho je, že spotrebiteľovi je poskytnutý úver bez dodržania zákonných podmienok, čím v takom prípade nie je dosiahnutý účel zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorým je zabezpečenie ochrany spotrebiteľa, teda transparentné a prehľadné úverovanie obyvateľov, spotrebiteľov. Práve táto kogentná legislatívna úprava je reakciou zákonodarcu na nejasné a neprehľadné podmienky splácania spotrebiteľských úverov, kedy spotrebiteľ len zo znenia zmluvy objektívne nevie koľko peňazí a dokedy má pri nepravidelnom (viacnásobnom a opakovanom) čerpaní úveru (tzv. revolvingového) veriteľovi vrátiť, resp. zaplatiť. V takých prípadoch mu neostáva nič iné, ako sa spoliehať len na subjektívne vyčíslenie dlhu veriteľom.

Súd preto uzatvára, že zákonnú požiadavku na určitom znení (uvedení určitých náležitostí) zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie je možné vylúčiť len preto, že navrhovateľ v čase poskytnutia úveru nevedel určiť počet splátok a dobu splácania úveru. V prípade, že sa tomu chcel navrhovateľ vyhnúť, mohol s odporcom opakovane uzatvárať riadne písomné úverové zmluvy s uvedením všetkých zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 ods.2 zákona o spotrebiteľských úveroch, resp. podľa neskoršej právnej úpravy. V navrhovateľom predloženej Zmluve o revolvingovom úvere č. 70016481 absentujú zákonom o spotrebiteľských úveroch požadované údaje, a to údaj o sume, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a o hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov na daný spotrebiteľský úver platnej k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V dôsledku neuvedenia RPMN sa považuje spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že nie je možné považovať za riadne uvedenie podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak sú uvedené v inej listine ako je samotná úverová zmluva, napr. vo všeobecných obchodných podmienkach.

Zo samotného obsahu úverovej zmluvy nie je možné zistiť takmer žiadne podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ba dokonca z nej nie je zrejmy ani riadny a platný zmluvný konsenzus o obsahu úverovej zmluvy. V časti označenej ako „Úverový limit je znakom „x“ označený navrhovaný limit 20.000,- Sk, pričom hneď vedľa sa nachádza formulácia: „Dlžník si praje prvé čerpanie úveru previesť na svoj bankový účet sumu vo výške 30.000,-Sk.“. Pritom zároveň je uvedené, že táto čiastka má byť najviac vo výške schváleného úverového limitu. Z jej obsahu nielenže nevyplýva, či navrhovaný úverový limit bol schválený, ale je zrejme, že aj jeho výška je neurčitá. Pritom sa jedná o podstatnú časť úverovej zmluvy (poskytnutie peňažných prostriedkov do určitej sumy). V spodnej časti úverovej zmluvy je takisto fakticky nečitateľným písmom (veľkosť písma je minimalizovaná tak, že je nečitateľné bez použitia optických pomôcok, napr. lupy) zrejme uvedené, že medzi účastníkmi má byť uzatvorená úverová zmluva. Po posúdení čitateľnej časti obsahu tejto dohody, resp. tohto listinného dôkazu, súd nemá za preukázané riadne a platné uzatvorenie úverovej zmluvy.

Súd považuje za potrebné nad nevyhnutný rámec tohto odôvodnenia uviesť aj to, že súčasťou uzatvorenej úverovej zmluvy majú byť aj tzv. Všeobecné obchodné podmienky. Po ich preštudovaní súd

konštatuje, že tieto sú napísané fakticky nečitateľným písmom (veľkosť písma je minimalizovaná tak, že je nečitateľné bez použitia optických pomôcok, napr. lupy). K obdobným skutočnostiam sa vyjadril aj Krajský súd v Trenčíne vo svojom rozsudku 6Co/655/2013 zo dňa 17.12.2013, s ktorého odôvodnením sa súd stotožňuje aj v tomto konaní. Z uvedeného rozsudku vyplýva, že vychádzajúc z komunitárneho práva - smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, je potrebné starostlivo posudzovať spotrebiteľskú zmluvu a poskytnúť spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane ochranu. Na zákonom predpísaných náležitostiach spotrebiteľského úveru je potrebné bezvýhradne trvať, keďže ich účelom je predovšetkým jasná a zrozumiteľná úprava práv a povinností zmluvných strán a tým aj ochrana spotrebiteľa. Úverové podmienky, uvedené na rube úverovej zmluvy, ktoré sú jej neoddeliteľnou súčasťou, sú rozsiahle, písané takmer nečitateľným drobným písmom, že spotrebiteľ ani nemal reálnu možnosť pri podpisovaní úverovej zmluvy sa s nimi oboznámiť, i keď obsahujú aj sankcie, poistenie a podobne. Už len túto okolnosť možno považovať za rozpornú s dobrými mravmi (podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa), keďže takýto spôsob úpravy zmluvných povinností možno považovať za nekalý. Zmluva o (revolvingovom) úvere v prejednanom prípade tak nielenže nespĺňa nevyhnutné náležitosti zákona o spotrebiteľských úveroch, ale ako taká bola uzatvorená v rozpore so zákonom, nakoľko bola uzatvorená za použitia nekalej obchodnej praxe. Odporca nemal primeranú, reálnu možnosť na oboznámenie sa so zmluvnými podmienkami, tieto im neboli jasným, čitateľným a zrozumiteľným spôsobom poskytnuté.

Vzhľadom k preukázaniu skutočnosti, že odporca navrhovateľovi zaplatil celkovo sumu 1.846,01 eur, k tomu, že mu bola poskytnutá suma 1.698,55 eur a k tomu, že navrhovateľ nepreukázal svoje platné právo na zaplatenie akéhokoľvek úroku alebo poplatku za poskytnutie tejto sumy peňazí od odporcu, súd návrh navrhovateľa na žalovanú sumu zamietol v celom rozsahu.

Súd považuje za potrebné uviesť, že navrhovateľ v návrhu konštatuje, že odporca bol zaviazaný platiť aj poistné za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 0,65 %, keď z predloženej úverovej zmluvy jasne vyplýva, že odporca výslovne odmietol poistenie schopnosti splácať úver, a toto potvrdil aj svojim osobitným podpisom na tejto zmluve. V podaní zo dňa 29.11.2013 už toto svoje tvrdenie korigoval a uviedol, že poistenie nebolo uzatvorené.

Ak by súd nezamietol návrh navrhovateľa z vyššie uvedených dôvodov, a ustálil by, že bola uzatvorená platná úverová zmluva (čo nie je splnené), zamietol by ho v dôsledku skutočnosti, že odstúpením od úverovej zmluvy by sa táto zrušila od počiatku v zmysle § 48 ods.2 Občianskeho zákonníka, čím by veriteľ stratil právo domáhať sa od odporcu akýchkoľvek zmluvných úrokov, resp. iných zmluvných plnení. Vzhľadom k tomu, že odporca mu vrátil vyššiu sumu, ako od neho na základe zmluvy dostal, nemá voči navrhovateľovi žiadnu povinnosť na zaplatenie peňažného dlhu. V tejto súvislosti súd poukazuje na § 52 ods.2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Právna úprava týkajúca sa spotrebiteľských zmlúv obsiahnutá v uvedených ustanoveniach Občianskeho zákonníka, je vo vzťahu k úprave zmluvného záväzkového práva obsiahnutej v Obchodnom zákonníku špeciálnou právnou úpravou, upravujúcou spotrebiteľské zmluvy. Zákonodarca s účinnosťou od 01.04.2015 (zákonom č. 102/2014 Z.z.) precizoval dovtedy účinné ustanovenie § 52 ods.2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom tak, že do tohto ustanovenia zapracoval aj toto znenie: Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Podľa názoru súdu v súčasnosti účinná právna úprava stanovuje povinnosť prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, avšak uvedenou novelizáciou sa akákoľvek pochybnosť (možnosť iného výkladu, iného pochopenia znenia tohto ustanovenia) o tom odstránila.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada

trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pretože odporca bol v konaní plne úspešný. Vzhľadom k tomu, že odporca si v konaní právo na náhradu trov konania neuplatnil a z obsahu spisu mu žiadne trovy konania ani nevyplývajú, súd odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Vzhľadom k tomu, že v konaní vystupoval aj vedľajší účastník na strane odporcu a vzhľadom na celkovú úspešnosť odporcu v konaní, bolo potrebné rozhodnúť aj o práve vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi sa súd riadil nasledujúcou právnou úvahou:

Právne postavenie vedľajšieho účastníka v občianskom súdnom konaní, teda procesné práva a povinnosti vedľajšieho účastníka sú v Občianskom súdnom poriadku upravené v ustanoveniach § 93, § 153d, § 201. Z týchto ustanovení je zjavné, že vedľajší účastník sa môže zúčastniť konania popri navrhovateľovi alebo odporcovi buď ak má právny záujem na výsledku konania (s výnimkou konania o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je), alebo ak ide o právnickú osobu, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa antidiskriminačného zákona, zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele alebo zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Pre jeho právne postavenie je však najpodstatnejšie, že ustanovenie § 93 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku mu priznáva rovnaké práva a povinnosti aké má účastník. V konaní však koná iba sám za seba, pričom ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že vedľajší účastník má rovnaké procesné práva a povinnosti ako účastník, pričom nie je zástupcom tohto účastníka, pretože koná iba za seba. Jeho procesné úkony sú tak iba jeho úkonmi, avšak tieto úkony majú v konaní rovnaké právne následky, ako keby ich uskutočnil účastník, na strane ktorého v konaní vystupuje. Zhrnúc vyššie uvedené platí, že ak má účastník právo na náhradu trov konania, také isté práva má aj vedľajší účastník. V danej veci, ak má odporca právo na náhradu trov konania, má toto právo aj vedľajší účastník na jeho strane.

Ďalšou právnou otázkou, ktorou sa súd zaoberal v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka je otázka, či právne zastúpenie vedľajšieho účastníka, ktorý je združením na ochranu spotrebiteľa, je účelné. Túto skutočnosť musí pri rozhodovaní o trovách konania súd vždy posúdiť. Podstatou existencie vedľajšieho účastníka na strane odporcu je ochrana práv spotrebiteľov. Vedľajší účastník bol založený za týmto účelom a za týmto účelom aj existuje. Vedľajší účastník je zo svojej podstaty odborníkom na podporu a ochranu záujmov práv spotrebiteľa, ktorého ďalšie odborné zastupovanie nie je možné chápať ako účelné. Je samozrejmé, že relevantnú, skutočnú ochranu práv spotrebiteľov môže poskytovať len odborne vzdelaný personál, znalý všeobecne záväzných právnych predpisov a judikatúry súdov. Suplovať plnenie tejto úlohy udelením plnomocenstva advokátom v občianskom súdnom konaní sa preto súdu javí ako účelové. Podľa názoru súdu tak právne zastúpenie vedľajšieho účastníka advokátom v tomto konaní nebolo účelné, a to aj vzhľadom k písomnému vyjadreniu, ktoré vedľajší účastník urobil v konaní.

Uvedený názor súdu je v súlade aj s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, čo vyplýva napr. z jeho uznesenia sp.zn. 6 MCdo 9/2013 z 20.06.2014. V ňom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k obdobnému záveru, ktorý je aplikovateľný aj na toto konanie. Najvyšší súd v ňom okrem iného uviedol, že Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach § 142 až 150 ustanovuje pravidlá pre rozhodovanie súdu o náhrade trov konania. Pre všetky prípady rozhodovania súdu o náhrade trov konania platí zásada, podľa ktorej môže byť účastníkovi konania priznaná náhrada len tých trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda nie všetky náklady majúce povahu trov konania). V prípade rozhodovania o náhrade trov konania pri plnom úspechu vo veci je táto zásada výslovne uvedená v § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Pojem „účelnosť“ použitý v tomto ustanovení treba chápať ako určitú poistku pred hradením nákladov nesúvisiacich s konaním, resp. pred nákladmi nadbytočnými, či nadmernými. Pri posudzovaní účelnosti nákladov vynaložených na právne zastúpenie treba dôsledne rozlišovať, či právne zastúpenie advokátom je využitím ústavne zaručeného práva na právnu pomoc, alebo či sa jedná skôr o zneužitie tohto práva na úkor protistrany (napr. zastúpenie v celkom banálnej veci, opakované zastúpenie v tzv. hromadných

- skutkovo a právne takmer totožných veciach, alebo zrejme snaha zvýšiť náklady konania protistrane (v tejto súvislosti najvyšší súd poukázal aj na nález Ústavného súdu Českej republiky z 25. 3. 2014 sp. zn. I. ÚS 3819/13). Zásada účelnosti trov potrebných na uplatnenie alebo bránenie práva je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti občianskeho súdneho konania ako celku a z ústavnoprávneho princípu proporcionality, chrániaceho primeranosť ako hodnotu právneho štátu. Primeranosť súvisí s rozumnosťou v práve, ktorá je chápaná ako vyhľadávanie praktickej rovnováhy v rámci aplikácie práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení z 19. marca 2014 sp. zn. 6 MCdo 5/2013 vyslovil záver, že trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných (skutkovo a právne takmer totožných) veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní, vyhotovených advokátom, mení len o aktualizáciu a individualizáciu tej - ktorej veci, nemožno považovať za trovy nevyhnutne (účelne) vynaložené na riadne uplatnenie alebo bránenie práva na súde. Vedľajší účastník zastúpený advokátom hromadne vstúpil do skutkovo a vecne porovnateľných vecí, pričom v konaní urobil písomné vyjadrenie k žalobe (prakticky formulárové). Za tejto situácie, ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že v tomto písomnom podaní zároveň uviedol, že súhlasí s rozhodnutím bez pojednávania, a že prípadného pojednávania sa on ani jeho zástupca nezúčastní a žiada konať a rozhodnúť v ich neprítomnosti, sa zastúpenie vedľajšieho účastníka advokátom vo veciach, ktoré spolu napĺňajú charakteristiku tzv. hromadných vecí, javí ako odporujúce rozumnosť, a teda ako zneužitie práva na právnu ochranu. To má za následok povinnosť súdov konštatovať neúčelnosť nákladov vynaložených na právne zastúpenie, a teda ich nepriznanie účastníkovi, ktorý by inak na ich náhradu mal právo. Vedľajší účastník by svoju úlohu, spočívajúcu v pomoci žalovaným v postavení spotrebiteľa, mohol efektívne splniť aj bez vynaloženia nadbytočných nákladov na právne zastupovanie v každej skutkovo a právne takmer totožnej veci. Požiadavke rozumnosť by zodpovedal napríklad taký jeho postup, ktorým by si vyžiadal právnu službu len na vyhotovenie námietky premičania, ktorú by potom sám, či už v postavení vedľajšieho účastníka alebo zástupcu, použil v súdnom konaní vo všetkých porovnateľných veciach.

V danom prípade právny zástupca vedľajšieho účastníka urobil v konaní iba dva úkony právnych služieb, za ktoré si uplatnil právo na náhradu trov konania. Išlo o prevzatie zastúpenia a o písomné vyjadrenie k návrhu. Po posúdení obsahu tohto vyjadrenia súd konštatuje, že ide o posúdenie právne a skutkovo nenáročné, a čo je najpodstatnejšie, ide o vyjadrenie, ktoré právny zástupca vedľajšieho účastníka zasiela v desiatkach obdobných prípadov, ktoré prejednáva konajúci súd. Teda toto vyjadrenie mohol urobiť vedľajší účastník aj bez svojho právneho zástupcu.

Ako je uvedené vyššie, pri rozhodovaní o náhrade trov konania musí súd vždy posúdiť aj účelnosť vzniknutých trov, pričom na tejto skutočnosti nič nemení právo účastníka, resp. vedľajšieho účastníka dať sa v konaní zastúpiť advokátom. V opačnom prípade vzniká legitímna pochybnosť o tom, či právo dať sa zastúpiť nie je iba zneužitím tohto práva, ktorého cieľom je získanie peňažného plnenia, v podobe priznaných trov právneho zastúpenia, a to aj s ohľadom na okolnosti, ktoré sú uvedené vyššie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou Okresného súdu Trenčín na Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.(§ 205 ods.1 O.s.p.)

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že :

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1 O.s.p.,
- b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozdujúcich skutočností,
- d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené /§ 205a/,

f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.